

วารสารบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ปีที่.....ฉบับที่.....เดือน.....

ความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส

สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

วลัยภรณ์ ยอดกุศล *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน

ประชากรใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่ 71-72) จำนวน 170 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และแบบประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ของลิเคิร์ท (Likert)

ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่ 71-72) ทกความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ ภาวะผู้นำด้านการศึกษา ภาวะผู้นำด้านวัฒนธรรม ภาวะผู้นำด้านสัญลักษณ์ ภาวะผู้นำด้านมนุษย์ และภาวะผู้นำด้านเทคนิค เมื่อพิจารณารายข้อของแต่ละด้าน และผลการเปรียบเทียบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จำแนกตามเพศ ในด้านภาวะผู้นำด้านสัญลักษณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ

ภาวะผู้นำ , ผู้บริหารโรงเรียน , โรงเรียนขยายโอกาส

บทนำ

สถานศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา มีผู้บริหารสถานศึกษาคอยควบคุมดูแลจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และการปฏิบัติงานของครูเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามเป้าหมายที่วางไว้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการสร้างควมมีประสิทธิผลของโรงเรียน ภาวะผู้นำเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าผู้นำนั้นๆ มีคุณสมบัติมีความสามารถ และมีภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับตำแหน่งเพียงใด และการที่ผู้บริหารในฐานะผู้นำขององค์กรได้รับความร่วมมือด้วยดี ในการบริหารงาน ผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทภาวะผู้นำที่เหมาะสมต่อผู้ร่วมงาน เพราะภาวะผู้นำมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงาน เพราะฉะนั้นผู้บริหารจะต้องแสดงภาวะผู้นำที่บังคับบัญชาเกิดความศรัทธาและเลื่อมใสเชื่อมั่นในตัวผู้บริหารเพื่อให้งานเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยบทบาทหน้าที่แล้วผู้บริหารต้องเป็นผู้นำ ในขณะที่ผู้นำอาจจะไม่ใช่ผู้บริหาร เพราะฉะนั้นผู้บริหารที่จะประสบผลสำเร็จสูงสุดจะต้องเป็นเป็นผู้บริหารที่ต้องมีภาวะผู้นำในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้บริหารขาดภาวะผู้นำองค์กรจะมีแต่ความยุ่งยากในการบริหารงานและความล้มเหลวในที่สุด เพราะฉะนั้นในฐานะนักบริหารจะต้องมีภาวะผู้นำ ซึ่งสามารถสร้างขึ้นมาได้แน่นอน สิ่งหนึ่งที่ชี้ชัดถึงความแตกต่างของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำกับผู้บริหารขาดภาวะผู้นำ คือผู้บริหารที่ขาดภาวะผู้นำจะบริหารงานโดยอาศัยอำนาจตามขอบเขตหน้าที่ที่ระบุไว้ตามกฎหมายหรือข้อกำหนดเท่านั้น ส่วนผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำนั้นจะพยายามหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจที่มีอยู่ แต่จะสร้างศรัทธาบารมีโน้มน้าวให้ผู้ร่วมงานในองค์กรปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายด้วยความเต็มใจและสุดความสามารถ ภาวะผู้นำจึงเป็นปัจจัยหลักของของผู้บริหาร

จากสภาพปัญหาดังกล่าวหากไม่มีการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัยก้าวหน้าแล้วย่อมมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม และไม่สามารถที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบผลนั้น เป็นผลมาจากภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการใช้อำนาจซึ่งเป็นสาเหตุให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยเชื่อว่าผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำและการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาและคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ คือ ได้แก่ ครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้าน คือ ภาวะผู้นำด้านเทคนิค ภาวะผู้นำด้านมนุษย ภาวะผู้นำด้านการศึกษา ภาวะผู้นำด้านสัญลักษณ์ และภาวะผู้นำด้านวัฒนธรรม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่ 71-72) จำนวน 170 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่ 71-72) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 118 คน ส่วนการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามเพศของผู้ปกครองนักเรียน

สมมุติฐานของการวิจัย

ครูที่มีเพศและ ประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครทั้ง 5 ด้าน คือ ภาวะผู้นำด้านเทคนิค ภาวะผู้นำด้านมนุษย ภาวะผู้นำด้านการศึกษา ภาวะผู้นำด้านสัญลักษณ์ และภาวะผู้นำด้านวัฒนธรรม และนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนา ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัยก้าวหน้าแล้วย่อมมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม และสามารถที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ และ ประสบการณ์การทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดของโทมัส เซอร์จิโอแวนนี (Thomas Sergiovanni) มีภาวะผู้นำ 5 ด้าน คือ ภาวะผู้นำด้านเทคนิค ภาวะผู้นำด้านมนุษย ภาวะผู้นำด้านการศึกษา ภาวะผู้นำด้านสัญลักษณ์ และภาวะผู้นำด้านวัฒนธรรมและ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของครู ต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร และ รวบรวมแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาต่าง ๆ ตามกรอบ ที่กำหนดไว้แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา จากนั้นนำ แบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำมาคำนวณ ค่า IOC (index of item objective congruence) และปรับปรุงเนื้อหาให้ได้คุณภาพ เมื่อได้แบบสอบถามที่ ได้คุณภาพแล้ว นำไปทดลองใช้กับกับครูในโรงเรียน สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัด กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ฉบับ และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 116-119) ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวม 0.825 และนำแบบสอบถามที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว มาจัดพิมพ์เป็น แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มจากการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงโรงเรียนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง แล้วนำแบบสอบถามกลับคืนมาตรวจสอบ ความสมบูรณ์แล้วนำมาคำนวณหาค่าทางสถิติ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัสและ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 116-119)
2. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป โดยหาร้อยละ (percentage) หาค่าเฉลี่ย (mean $\bar{X}$) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3.1 การทดสอบสมมติฐานความแตกต่างเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน ใช้สถิติ t -test (independent samples)

3.2 การทดสอบสมมติฐานความแตกต่างเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way ANOVA)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 118 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มากที่สุด รองลงมาคือ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ 6 – 9 ปี

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่ 71-72) ความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ ภาวะผู้นำด้านการศึกษา ภาวะผู้นำด้านวัฒนธรรม ภาวะผู้นำด้านสัญลักษณ์ ภาวะผู้นำด้านมนุษย และ ภาวะผู้นำด้านเทคนิค เมื่อพิจารณารายข้อของแต่ละด้าน มีดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำด้านการศึกษา ภาวะผู้นำด้านมนุษย กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่ 71-72) ที่มีความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูในโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่ 71-72) ที่มีความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมและกระตุ้นให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และนำข้อมูลมาใช้ในการหาแนวทางแก้ไขหรือพัฒนาตรงตามศักยภาพของนักเรียน รองลงมา คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูผลิตและนำเสนอชิ้นงานต่างๆ หรือนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และผู้บริหารดำเนินการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ครูในโรงเรียน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารพัฒนาการจัดการศึกษาโดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้สูงสุด

2.2 ภาวะผู้นำด้านวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่71-72) ที่มีความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่71-72) ที่มีความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างทัดเทียมกัน รองลงมา คือ ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรมมีความเคารพต่อตนเองและบุคคลอื่น และผู้บริหารพยายามทำให้เกิดการแสดงความคิดเห็น อภิปรายในสิ่งที่แตกต่างหรือข้อขัดแย้งกันอย่างเปิดเผยตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการบริหารงานด้วยความเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

2.3 ภาวะผู้นำด้านสัญลักษณ์ กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่71-72) ที่มีความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่71-72) ที่มีความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสร้างกลยุธยมนิตรของบุคลากรในสถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารมีพฤติกรรม น่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับ สรรพของครู ผู้ปกครอง และชุมชน และผู้บริหารคำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรมในการตัดสินใจต่างๆ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารเข้าใจ และตอบสนองความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษาในขอบเขตที่เหมาะสม

2.4 ภาวะผู้นำด้านมนุษย กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่71-72) ที่มีความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่71-72) ที่มีความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชา แสดงความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานเชิงสร้างสรรค์ รองลงมา ผู้บริหารเสริมแรงจูงใจให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันพัฒนางาน และผู้บริหารปฏิบัติต่อผู้ได้บังคับบัญชาด้วยความเท่าเทียมกัน และผู้บริหารสร้างขวัญกำลังใจให้

ผู้ได้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้รับการพัฒนาด้วยวิธีที่หลากหลาย

2.5 ภาวะผู้นำด้านเทคนิค กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่ 71-72) ที่มีความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่ 71-72) ที่มีความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดผู้บริหารใช้วิธีการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ผู้บริหารแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานอยู่เสมอ และผู้บริหารประสานงานกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกได้ดี ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายการบริหารจัดการอย่างชัดเจน

3. ผลการเปรียบเทียบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สรุปผลได้ดังนี้

3.1 ความคิดเห็นของครูโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันแบบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้าน ภาวะผู้นำด้านสัญลักษณ์

3.2 ความคิดเห็นของ ครูโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่ 71-72) ที่มีความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ใน

ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ ภาวะผู้นำด้านการศึกษา ภาวะผู้นำด้านวัฒนธรรม ภาวะผู้นำด้านสัญลักษณ์ ภาวะผู้นำด้านมนุษย์ และ ภาวะผู้นำด้านเทคนิค สุขมาลี เนียมประดิษฐ์ (2559, หน้า 3) โลกในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของเศรษฐกิจฐานความรู้ ที่ปัจจัยในการผลิตและแข่งขันกำลังเปลี่ยนไปเป็นปัจจัยที่ไม่อาจจับต้องได้มากขึ้น องค์การต่างๆ รวมถึงองค์การทางการศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแนวคิดปรับกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่องค์กร การบริหารการศึกษาจะประสบความสำเร็จและมีคุณภาพ ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของ “ผู้นำ” ซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายและกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งจำเป็นต้องใช้ภาวะผู้นำที่มีลักษณะที่สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อโน้มน้าวให้ครูและบุคลากรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมมือกันทำงานให้ประสบผลสำเร็จโดยรวมขององค์กร นั่นคือ คุณภาพของผู้เรียน นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นแล้ว ยังรวมถึงการมีทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ด้วย

ดังนั้นในการบริหารจัดการศึกษาของทุกสถานศึกษาจึงอยู่บนพื้นฐานหลักฐานเดียวกัน คือ หลักการกระจายอำนาจ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกประเภทของจะต้องรับรู้ เรียนรู้ และปรับตัวแสดงความมุ่งมั่นในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนด จึงส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ทุกประเภทของสถานศึกษา ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้ได้บังคับบัญชาหรือเพื่อร่วมงานเพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คุสิต เหมือนบุคดิ (2549, หน้า 97) ได้วิจัยเรื่อง อิทธิพลของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อความสำเร็จของระบบประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยของ วินัย จิมวงษ์ (2542, หน้า 4) ได้ศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของตนเองและข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดระยอง พบว่า ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารตามการรับรู้ของตนเองอยู่ในระดับสูงมาก ส่วนภาวะผู้นำเชิงจัดการอยู่ในระดับสูง และภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารตามการรับรู้ของข้าราชการครูอยู่ในระดับสูงและผลการวิจัยของ รุ่งกานต์ รอดเรือง (2546, หน้า 61) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามการรับรู้ของข้าราชการครูในตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและครูสายปฏิบัติการสอน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศและประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ถ้าเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันแบบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้าน ภาวะผู้นำด้านสัญลักษณ์ และผลการวิจัยแตกต่างจากการศึกษาของ ทรงวุฒิ แนนหนา (2542, หน้า 62) ที่ได้ศึกษาการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี พบว่าผู้ที่มีการประสบการณ์การบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และแตกต่างจากการศึกษาของ นภาพร কমสัน (2543, หน้า 84-86) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำและการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานต่างก็มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาภาวะผู้นำ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาและปรับปรุงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความเหมาะสม สร้างความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา และจะส่งผลให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่ 71-72) มีความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ภาวะผู้นำด้านเทคนิคต่ำกว่าด้านอื่น ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีการปรับปรุงแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานอยู่เสมอ เพื่อให้เป็นที่พึงพอใจของครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่ 71-72)

2. ครูในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (เครือข่ายที่ 71-72) ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาต่างๆ และมีความสามารถในการวางแผนอย่างเป็นระบบ ควรพัฒนาความสามารถของตนเองในการวางแผนงาน การมอบหมายงาน และการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ควรศึกษาความพึงพอใจของครู ต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

กล้า ทองขาว. (2552). บทความประกอบการสัมมนาวิชาการเรื่อง วิฤติภาวะผู้นำทาง
การศึกษา : แนวทางการวิจัยและพัฒนา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการ
กระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา

คอออลินส์ จิม. (2556). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: ไทยควอลิตีบุ๊ก.

จตุพร คำแก้ว. (2547). วัฒนธรรมสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา
ประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชัยเสถียร พรหมศรี. (2549). ภาวะผู้นำองค์กรยุคใหม่. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

ชูชาติ งามจิตร์. (2549). วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนในอำเภอสอยดาว สังกัด
สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา).

ณัฐวุฒิ แก้วบางพุด. (มกราคม-เมษายน 2554). “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงกับวัฒนธรรมองค์กรกรณีศึกษา : เทศบาลนครภูเก็ต,
วิทยบริการ, 22 (1), 85 - 86.

ดร.ณิ ขันขาว. (2551). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอหนอง
เรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ธีระ รุณเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูป
การศึกษา.(พิมพ์ครั้งที่4). กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส.

นภาพร คมสัน (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำและการใช้อำนาจของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ครุสา
สตรมหาบัณฑิต, สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.

- นิพนธ์ รัตนานนท์ (2541). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พลังอำนาจของ
ผู้บริหารโรงเรียนกับขวัญของครู สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัด
สงขลา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ประเสริฐ เนียมแก้ว. (2554). ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช.วารสารนาคบุตร
ปริทรรศน์, 4(2), 175-188.
- พรสวัสดิ์ ศิริศานนท์. (2555). ภาวะผู้นำทางการศึกษา. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
รำไพพรรณี, คณะครุศาสตร์
- ทรงวุฒิ แนนหนา. (2542). การใช้พลังอำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
ของครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา
จังหวัดชลบุรี. ปรินญาการศึกษารมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: ธนัช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2548). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ:
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- สุดา สุวรรณภิรมย์. (2551) *The Leadership* ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: เอ.อาร์อินฟอร์เมชั่น
แอนพับลิเคชั่น.
- ศิริพร วิษณุหิมาชัย. (2554). ผู้นำยอดเยี่ยมใครๆก็เป็นได้. กรุงเทพฯ: เอ็กชเปอร์เน็ท.